

**Virhe. Tuntematon asia-
kirjan ominaisuuden
nimi.**

13.2.2020

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HE 3/2020 VP LANNOITEVALMISTELAIN MUUTTAMISEKSI

Hallituksen esitys liittyy Euroopan unionin lannoitevalmistemarkkinoilla tarjolla olevien lannoitevalmisteiden koskevaa sääntelyä koskevan sääntelyn muutokseen v. 2019. Uudella EU:n lannoitevalmisteasetuksella (EU) 2019/1009 pyritään edistämään kiertotaloutta ravinteiden kierron osalta. Aiemman EU:n lannoitevalmistusasetuksen soveltamisalaa laajennettiin mm. orgaanisiin lannoitteisiin, maanparannusaineisiin, kasvualustoihin, kasvibios-timulantteihin ja inhibiittoreihin sekä näiden teknisiin seoksiin, jotka ovat olleet jäsenvaltioiden kansallisen lannoitevalmistelainsäädännön piirissä. Jäsenvaltio on aiemmin voinut kieltää lannoitevalmisteen markkinoinnin alueel- laan vain, jos valvova viranomainen on voinut näyttää toteen terveys- tai tur- vallisuusriskin ihmisille, eläimille, kasveille tai ympäristölle. Sisällyttämällä myös orgaaniset bio- ja jättepohjaiset lannoitevalmisteet EU:n lannoitelain- säädäntöön piiriin halutaan varmistaa eri lannoitetyyppien tasapuoliset mark- kinaolosuhteet ja mahdollistaa uusia lannoitevalmisteennovaatioita. Asetus- muutos harmonisoi lannoitevalmistemarkkinoita vain osittain, sillä päätösval- taa säilyy myös kansallisesti.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lannoitevalmistelakiin lisättäväksi EU:n lannoitevalmisteasetuksen jäsenvaltiolta edellyttämät täydentävät säännök- set lannoitevalmisteiden vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitosten hyväk- symisestä ja nimeämisestä ilmoitetuiksi laitoksiksi. Esityksen mukaan Ruoka- virasto toimisi vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja ilmoittamisesta vastaavana viranomaisena. Esityksessä ehdotetaan myös, että automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty päätös voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) haluaa tuoda esiin yleisenä kommenttina EU:n lannoitevalmisteasetuksesta, että siinä asetetut kadmiumin enimmäisra- ja-arvot lannoitteissa ovat korkeammat kuin millaiseksi ne on Suomessa voitu rajoittaa komission päätöksellä 2006/348/EY saadun poikkeuksen mukaisesti. STM toivoo Suomen nykyisen hyvän kadmiumtilanteen säilyvän, jos lannoite- valmisteita aletaan uuden asetuksen myötä enenevästi tuoda Suomeen. Tämä tietenkin edellyttää, että raskasmetallipitoisuuksien valvontaan kiinnitetään riittävästi huomiota ja että siihen on käytössä tarvittavat resurssit.

Kiertotalouspakettia toimeenpantaessa on pidettävä huoli terveydensuojelusta ja siitä, että jätteiden loppusijoituksesta huolehditaan turvallisesti. Elope- räiset lannoitevalmisteet voivat (raaka-ainelähteestä riippuen) toimia paitsi kasvitautien, myös ihmisiin ja eläimiin kohdistuvien tartuntatautien leviämis- väylänä, ellei valmisteiden hygienisointiprosessi ole riittävä. On huomioitava, että erilaisia lannoitevalmisteita käyttävät viljelijöiden lisäksi eritasoiset har-

rastajat, joiden tietämys valmisteiden asianmukaisista käyttötavoista voi olla puutteellista. Kun erilaisten biopohjaisten lannoitteiden ja biostimulanttien tarjonta näyttäisi olevan meilläkin kasvussa, on riittävällä lannoitevalmisteen valvonnalla huolehdittava niiden turvallisuudesta sekä ammatti- että harrastajakäytössä, jos valmisteen raaka-aineeseen liittyy tartuntatautiriskejä.

Lupa- ja valvontamenettelyiden osalta STM haluaa kiinnittää huomiota siihen, että ravinteiden kierrätys lannoitevalmisteiksi johtaa eloperäisten raaka-aineiden osalta eräisiin sääntelyn rajapintakysymyksiin. Sellaisiin onkin puututtu EU:n lannoitevalmistusasetuksessa mm. sivutuoteasetuksen osalta. Muista rajapinnoista STM haluaa tuoda esiin muuntogeenisten organismien (GMO) tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön annetun direktiivin 2001/18/EY, jolla säännellään GMO:ien markkinoille saattamista ja sen valvontaa. EU:n lannoitevalmistusasetuksen 1 Artiklan 2 kohdan mukaisesti asetus ei vaikuta direktiivin 2001/18/EY soveltamiseen. Tällöin STM:n tulkinnan mukaisesti lannoitevalmisteiden muuntogeenisyyden valvonnassa noudatetaan Suomessa geenitekniikkalakia (377/1995) ja sen nojalla annettuja säädöksiä. STM on jo aiemmin todennut pulmalliseksi lannoitevalmiste-, geenitekniikka- ja jätelainsäädännön väliset ristiriitaisuudet, eikä uusi EU:n lannoitevalmisteasetus näyttäisi selkeyttävän tilannetta. Lisäksi EU-tuomioistuimen 25.7.2018 tekemä päätös direktiivin 2001/18/EY soveltamisesta uusiin mutageneesitekniikoihin ja komission alustava tulkinta em. päätöksen soveltamisesta kaikkiin v. 2001 jälkeen käyttöön otettuihin genomimuokkaustekniikoihin laajentaa tarvetta valvoa myös uusilla tekniikoilla muokattuja organismeja sisältävän jätteen käsittelyä ja hyödyntämistä. Osa syntyvästä kasvi-, mikrobi- ja eläinjätteestä soveltuisi periaatteessa eloperäisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden tuotantoon, mikä saattaa lisätä kierrätyksen houkuttelevuutta. GMO-materiaalin jäljittäminen teknisin keinoin lannoitevalmisteen raaka-aineesta on erittäin haastavaa, ja joissakin tapauksissa tekninen valvonta on mahdotonta, jolloin joudutaan turvautumaan pelkkään asiakirjavalvontaan. Suomessa toistaiseksi vain Ruokavirastolla ja Tullilla on GMO-analytiikkaan akkreditoidut analyysilaboratoriot. STM:n tulkinnan mukaan vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksilla ei olisi tällä hetkellä edellytyksiä arvioida käytännössä lannoitevalmisteiden muuntogeenisyyttä, joten tältä osin niiden vaatimuksenmukaisuuden arvioinnin ja valvonnan tulisi säilyä edelleen Ruokavirastolla.

Neuvotteleva virkamies

Kirsi Törmäkangas

